

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu

Viite: VN/33602/2021

Tehyn lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain sekä työeläkelakien muuttamisesta

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslain mukaisia osasairauspäivärahan saamisen edellytyksiä sekä osasairauspäivärahan enimmäisaikaa. Muutosten tavoitteena on osaltaan edistää henkilön työelämässä pysymistä ja paluuta kokoaikaiseen työhön.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusrahaetuuden myöntämisedellytyksiä ehdotetaan muutettavaksi työstä estymisen ja odotus- ja väliajan kuntoutusrahan osalta sekä työterveyshuoltolain mukaisen työkokeilun ajalta maksettavan kuntoutusrahan osalta. Työeläkekuntoutuksen edellytyksiä ehdotetaan muutettavaksi kuntoutuksen hakijan työelämään vakiintumisen arvioinnin osalta.

Ehdotuksilla pyritään selkeyttämään toimeenpanoa sekä parantamaan etuudensaajien ja –hakijoiden yhdenvertaisuutta.

Tehy kannattaa kaikkia esitettyjä muutosehdotuksia.

Osasairauspäivärahaa koskevat ehdotukset tukevat henkilön työelämässä pysymistä ja työelämään palaamista. Osasairauspäivärahan enimmäisajan pidentäminen 150 arkipäivään on tarpeellinen muutos. Tämä mahdollistaa yksilölliset ratkaisut ja tukee henkilön työkyvyn palautumista kokoaikaista työtä varten.

Osasairauspäivärahan käyttö on lisääntynyt. Tämä on hyvä asia, mikäli se vastaavasti vähentää sairauspäivärahan käyttöä. On tärkeää huomioida osa-aikaista työtä tekevän työntekijän säännöllinen tuki ja seuranta. Työtehtävien tulee olla henkilölle sopivia ja tehtävien on vähennyttävä suhteessa tehtäviin työtunteihin. Työnantajan rooli on tässä oleellinen.

Pelkkä työajan lyhentäminen ei useinkaan ole riittävä ratkaisu työkyvyn tukemiseen. Lisäksi on huolehdittava muista työkykyä tukevista toimenpiteistä, joista kuntoutus on yksi tärkeimmistä. Yleisin työkyvyttömyyden syy osapäivärahan myöntämiselle on ollut mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt ja seuraavaksi tuki- ja liikuntaelinsairaudet. Kuntoutus tulisi kohdentaa erityisesti näihin aiheisiin. Tähän tarvitaan työntekijän, työnantajan ja työterveyshuollon yhteistä suunnittelua. Myös yhteistyö työterveyshuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä tulee saada sujuvaksi.

Kaikilla osapäivärahan ja kuntoutuksen tarvisijoilla ei ole käytössään työterveyshuollon palveluja ja siksi on ensiarvoisen tärkeää kehittää hyvinvointialueiden perusterveydenhuollon osaamista kuntoutuksen ja osapäivärahan tarpeen tunnistamiseen ja palvelujen toteutukseen. Resursseja tulee kohdentaa lisää mm. työkykykoordinaattoreiden, kuntoutusohjaajien, fysio- ja toimintaterapeuttien sekä mielenterveyshoitajien ja psykiatristen sairaanhoitajien tehtäviin.

Ehdotukset Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain sekä työeläkelakien muuttamisesta ovat kannatettavia sellaisinaan.

Kuntoutujat, jotka ovat olleet Kelan työmarkkinatuen saajia ennen kuntoutusta ovat olleet huolissan siitä, että heidän toimeentulonsa kuntoutuksen aikana on koostunut monimutkaisesta kuntoutusrahan ja työmarkkinatuen yhdistelmästä. Kahden etuuden hakeminen kuntoutusaikana on luonut asiakkaille epävarmuutta toimeentulosta ja aiheuttanut talousongelmia etuuksien maksupäivien muuttuessa totutusta. On erinomaista, että lakiesityksessä asiaan on kiinnitetty huomiota ja siihen on tehty muutosesitys myönteiseen suuntaan.

On myös hyvä, että työelämän ulkopuolella olevalta kuntoutujalta ei enää edellytettäisi, että hänen tulisi olla kuntoutuspäivänä kokonaan estynyt tekemästä työtä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että asiakas voisi saada ammatillisen kuntoutuksen väli- ja odotusajalta kuntoutusrahaa, jos hän ei saa toimeentuloa työstä. Tämä on erittäin hyvä uudistusehdotus. Asiakkaan mahdollisuus keskittyä ja sitoutua kuntoutusprosessiin kohentuu, kun kuntoutuksen aikaiseen toimeentuloon tulee lisää selkeyttä. Sitoutuminen kuntoutukseen parantaa myös kuntoutuksen vaikuttavuutta.

Helsinki 11.8.2022

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Outi Töytäri, kuntoutusalan asiantuntija, outi.toytari@tehy.fi